

Europejskie standardy jakości profilaktyki

Artur Malczewski

*Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii
Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii*

Cztery pytania

1. **Jaka jest struktura Europejskich Standardów Jakości w Profilaktyce Uzależnień od Narkotyków (EDPQS)?**
2. **Dlaczego standardy jakości są istotne?**
3. **Jak EDPQS mogą mi pomóc?**
4. **Gdzie mogę dowiedzieć się więcej?**

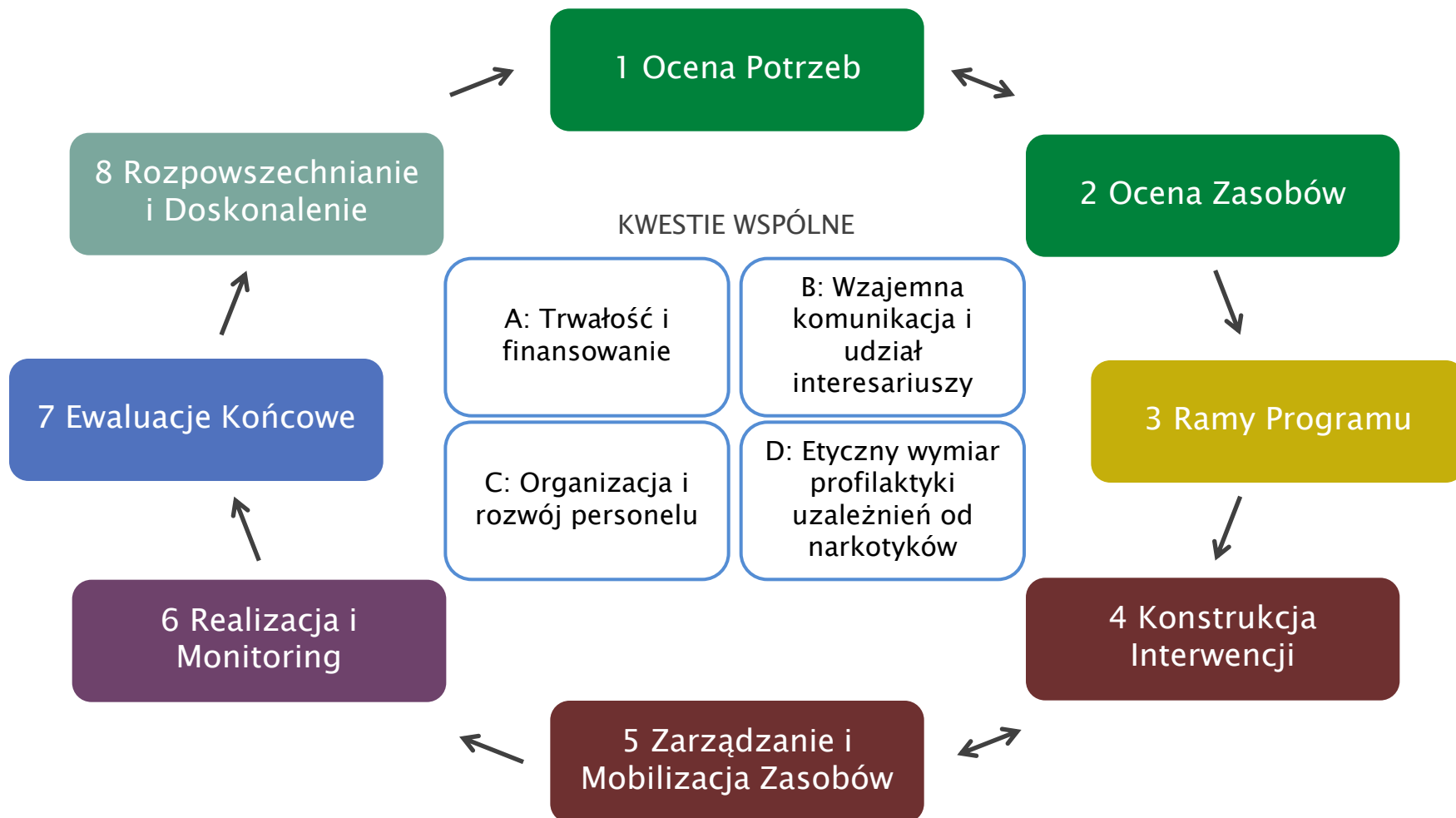
1. Jaka jest struktura Europejskich Standardów Jakości w Profilaktyce Uzależnień od Narkotyków (EDPOS)?

Europejskie Standardy Jakości w Profilaktyce Uzależnień od Narkotyków (EDPQS)

- EDPQS stanowią pierwszy **system opisu** **wysokojakościowej** profilaktyki uzależnień od narkotyków w oparciu o ogólnoeuropejski konsensus

Cykl projektowy programu profilaktyki uzależnień od narkotyków – podstawowa struktura standardów

35 komponentów jakości

Kwestie Wspólne

A: Trwałość i finansowanie

B: Wzajemna komunikacja i udział interesariuszy

C: Organizacja i rozwój personelu

D: Etyczny wymiar profilaktyki uzależnień od narkotyków

1 Ocena Potrzeb

1.1 Przegląd antynarkotykowych strategii i ustawodawstwa

1.2 Ocena używania narkotyków i potrzeb społeczności

1.3 Określenie potrzeby - uzasadnienie interwencji

1.4 Rozpoznanie grupy docelowej

2 Ocena Zasobów

2.1 Ocena grupy docelowej i potrzeb społeczności

2.2 Ocena własnego potencjału

35 komponentów jakości

3 Ramy Programu

3.1 Zdefiniowanie grupy docelowej

3.2 Zastosowanie modelu teoretycznego

3.3 Określenie celów strategicznych, programowych i cząstkowych

3.4 Określenie miejsca realizacji

3.5 Odwołanie się do dowodów skuteczności

3.6 Ustalenie harmonogramu

35 komponentów jakości

4 Konstrukcja Interwencji

4.1 Projektowanie z myślą o jakości i skuteczności

4.2 Działania w przypadku wyboru istniejącej interwencji

4.3 Dopasowanie interwencji do grupy docelowej

4.4 Działania w przypadku planowania ewaluacji końcowych

5 Zarządzanie i Mobilizacja Zasobów

5.1 Zaplanowanie programu – przedstawienie planu projektu

5.2 Określenie wymagań finansowych

5.3 Powołanie zespołu do realizacji programu

5.4 Rekrutacja i utrzymanie uczestników

5.5 Przygotowanie materiałów do realizacji interwencji

5.6 Opis programu

35 komponentów jakości

6 Realizacja i Monitoring

6.1 Działania w przypadku interwencji pilotażowej

6.2 Realizacja interwencji

6.3 Monitoring w fazie realizacji

6.4 Modyfikacje w fazie realizacji

7 Ewaluacje Końcowe

7.1 Działania w przypadku ewaluacji wyniku

7.2 Działania w przypadku ewaluacji procesu

8. Rozpowszechnianie i Doskonalenie

8.1 Decyzja czy program powinien być kontynuowany

8.2 Rozpowszechnianie informacji o programie

8.3 Działania w przypadku raportu końcowego

Szczegóły dotyczące Podręcznika EDPQS

Tytuł komponentu

Project stage 1: Needs assessment

1.1. Knowing drug-related policy and legislation

In order to have an impact, all drug prevention activities must strive toward the same end, albeit through different means. By defining the aims of drug prevention work, drug-related policy and legislation act as signposts guiding drug prevention activities on a local, regional, national and international level. It is therefore essential that all professionals — not only those working 'at the top' — are aware of relevant policy and legislation, as this enables everyone to contribute to these aims. Other guidance, such as binding standards and guidelines, should also be taken into consideration where appropriate.

It is equally important to stay up-to-date with changes in drug-related policy and legislation, as these may affect different aspects of the programme. For example, changed funding priorities may require a new strategy to ensure the programme's sustainability (see A: Sustainability and funding); or, where participants receive information about drugs as part of the intervention, changes in legislation may require an update of the intervention content (e.g. reflecting changes in the legal status of drugs such as 'legal highs').

Moreover, by showing awareness of, and correspondence with, drug-related policy and legislation, providers maximise their chances of obtaining necessary support from commissioners and funders.

In some government needs population or community may not be explicitly targeted by existing policies and funding (see Component 1.2: Assessing drug use and community needs). In such cases, programmes should still support the wider drug prevention agenda as defined by national or international strategies and make a case for the response to other needs.

While it is ultimately up to funders and commissioners to ascertain that programmes are in line with policy and legislation, all professionals should have a general level of knowledge in this area. Practitioners who spend a large amount of time working in direct contact with the target population may feel that learning about drug-related policy and legislation, and staying up-to-date with new developments, is beyond the remit of their work. It is the responsibility of providers to support staff members in achieving these standards, for example by holding in-house training events (see C: Staff development).

Kwestie dotyczące implementacji

European drug prevention quality standards

It can be difficult to judge which policies and pieces of legislation are most relevant. Policy priorities can change frequently, coinciding with a new government, shifts in society's concerns, or an important new piece of research. The *Additional guidance* section contains a selection of important contemporary documents in relation to international and national drug policy and legislation. However, the relevance of documents can depend on the type of the programme. For example, a local programme would be expected to prioritise local or regional documents over national and international ones, as these would be less relevant to the local context.

Note: Component D: *Ethical drug prevention* contains standards on general policy and legislation.

Basic standards:

1.1.1 The knowledge of drug-related legislation is sufficient to inform the programme.

Standardy (podstawowe)

medicines, and volatile substances; health education policy.

1.1.2 The programme supports the objectives of local, regional, national, and/or international priorities, strategies, and policies.

Note: local/regional programmes should pay particular attention to local/regional policy documents.

Example of evidence: the programme description provides clear references to the most relevant documents.

Objaśnienia i przykłady

Additional expert standards:

1.1.3 The programme complies with relevant local, regional, national, and/or international standards and guidelines.

Basic standard if required by existing policy and legislation.

Example of standards: existing standards on making services young-people friendly (e.g. Department of Health, 2007).

Standardy (specjalistyczne)

Dwuletni proces rozwoju EDPQS

Przegląd istniejących zaleceń w obszarze profilaktyki uzależnień od narkotyków

**PIERWSZA WERSJA
ROBOCZA**

Ankieta internetowa
Delphi

Grupy fokusowe

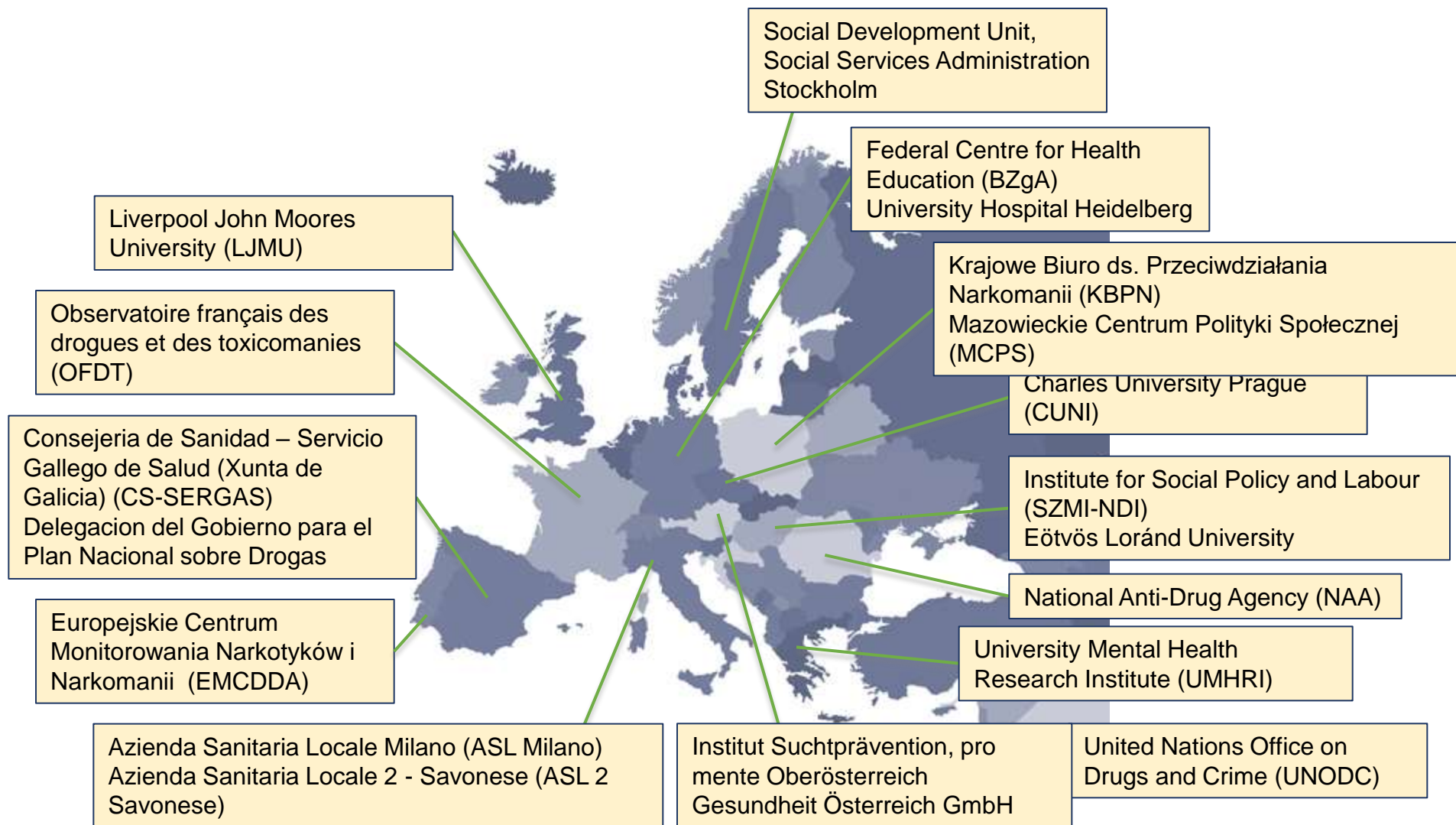
**DRUGA WERSJA
ROBOCZA**

Grupy fokusowe

**WERSJA KOŃCOWA
STANDARDÓW**

Członkowie Europejskiego Partnerstwa na rzecz Standardów w Profilaktyce 2008–2015

2. Dlaczego standardy jakości są istotne?

W czym problem?

Just say
NO **DRUGS**

Niewiele osób
zakwestionowałoby pogląd, że
profilaktyka jest lepsza (i
tańsza) niż leczenie.

Jednak, ...

... wiele z tego co robi się w
imię profilaktyki narkotykowej
wciąż nie opiera się na tym co
„działa” i stanowi ”jakość”.

**Dalej wydaje się pieniądze na
nieskuteczne modele.**

Jakie są istotne aspekty „jakości”?

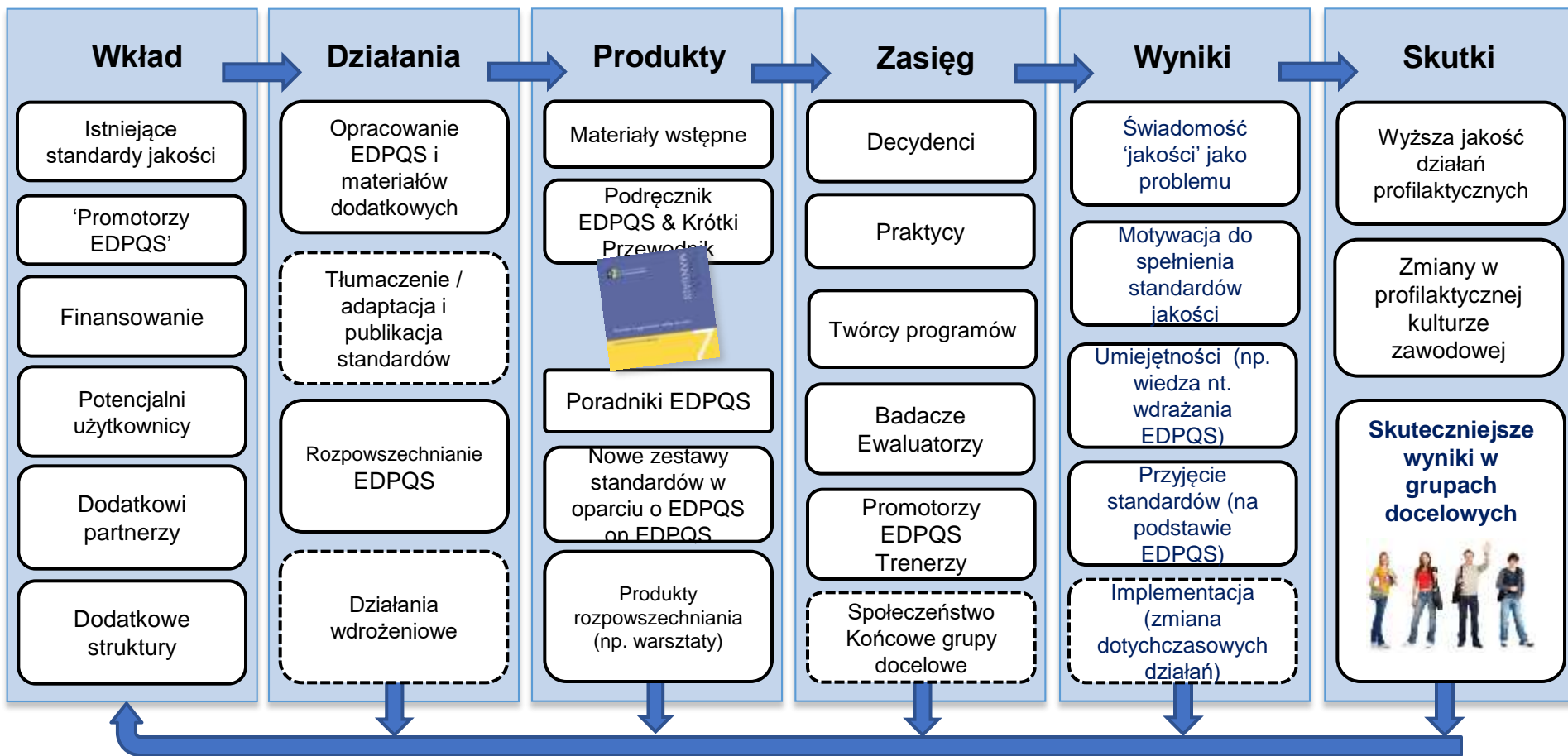
Działania ‘wysokojakościowe’ według definicji EDPQS:

- Odpowiednie dla grup docelowych i zgodne ze strategią
 - Etyczne (brak niezamierzonych ‘skutków ubocznych’, uwzględnienie powodów używania narkotyków)
 - Dowody naukowe w zakresie skutecznych rozwiązań
 - Dowody własnej skuteczności
 - Opłacalne
 - Wykonalne
 - Trwałe

W rzeczywistości, działania realizowane są czasem z uwagi na inne kryteria np.:

- Niskie koszty realizacji
 - Obietnica świata wolnego od narkotyków (nawet jeśli proponowane działania dają na to niewielkie szanse)
 - Atrakcyjność dla dzieci
 - Ciekawe zdjęcia do gazetki szkolnej
 - Łatwość realizacji
 - Nie wymagają dużo czasu (działania jednorazowe)
- (Faktyczna jakość lub skuteczność względnie mniej istotna...)

Jak Europejskie Standardy mogą poprawić tę sytuację?

Nadrzędnym celem EDPQS jest osiągnięcie skuteczniejszych wyników w grupach docelowych

3. Jakie *TY* możesz skorzystać z EDPQS?

Czym nie są EDPQS?

EDPQS nie:

- ✘ Dyktują żadnych konkretnych *typów interwencji* czy *strategii* (np. nie mówią „zrealizuj interwencję X przez 3 tygodnie”)
- ✘ Dostarczają etapowych *instrukcji* na temat tego jak realizować wysokojakościowe programy profilaktyczne (np. nie wyjaśniają jak przeprowadzać ocenę potrzeb czy jak ewaluować programy)

Zatem czym są EDPQS?

... JEDNAKŻE EDPQS:

- ✓ Dostarczają wszechstronnego **zestawu kryteriów** tak byś nauczył się **rozpoznawać** **'wysokojakościowe'** działania profilaktyczne
- ✓ Definiują konieczne aspekty organizacyjne i proceduralne wysokojakościowej profilaktyki tj. **kontekst**, w jakim interwencje i strategie mogą być wdrażane

EDPQS zostały opracowane z myślą o profilaktyce narkotykowej

- Zgodnie z dokumentem EDPQS Position Paper, działania w obszarze profilaktyki uzależnień od narkotyków:
 - ❑ dążą do zapobiegania, opóźniania lub redukcji używania narkotyków i/lub negatywnych konsekwencji z tym związanych
 - ❑ adresowane są do całych grup docelowych, podgrup lub pojedynczych osób
 - ❑ mogą dotyczyć. alkoholu, tytoniu, narkotyków, produktów leczniczych, nowych substancji psychoaktywnych- lub substancji w pojęciu ogólnym
 - ❑ mogą mieć na celu **redukcję ryzyka i kształtowanie czynników chroniących** mających wpływ na używanie narkotyków lub mogą obejmować swoim zasięgiem powszechne czynniki, które wpływają na lub obniżają podatność na używanie narkotyków, problemy z tym związane lub **promują zdrowy tryb życia** i odporność w pojęciu ogólnym
 - ❑ mogą być **stosowane wobec wszystkich grup wiekowych** nawet jeśli na ogół adresowane są do młodych ludzi
- Szeroka – nie normatywna – definicja profilaktyki uzależnień od narkotyków
- EDPQS mogą być przydatne w innych typach profilaktyki

Stosowanie EDPQS do przeglądu i wypracowania jakości w profilaktyce

- **Planowanie** nowych projektów w poczuciu pewności (EDPQS są innowacyjne co do celów, treści czy realizacji)
- **Przegląd** jakości realizowanych lub zakończonych interwencji profilaktycznych
- **Ocena** czy interwencja profilaktyczna jest realizowana bądź ma szansę na realizację w wysokojakościowy sposób
- **Identyfikacja** mocnych i słabych stron działań profilaktycznych
- **Rozwijanie i podnoszenie** jakości istniejących interwencji

EDPQS jako system opisu

Nie model uniwersalny, ale konsensus na poziomie europejskim może stanowić punkt wyjścia w kierunku **wspólnego rozumienia na czym powinna polegać profilaktyka.**

Standardy mogą być również wykorzystywane w następującym celu:

- Przekazywanie Informacji i podnoszenie świadomości – objaśniają cele profilaktyki
- Edukacja i Szkolenie – łączą teorię i praktykę
- Rozwój zawodowy i organizacyjny – autorefleksja
- Nowe projekty i zdobywanie finansowanie – dokumentują wysoką jakość działań (jednak EDPQS nie mogą zapewnić skuteczności czy zastąpić ewaluacji wyniku w celu zbadania skuteczności)
- Tworzenie strategii w oparciu o dowody naukowe – pomagają osiągnąć cele szerszych narodowych i międzynarodowych strategii i polityk
- Opracowywanie i aktualizowanie istniejących kryteriów jakości czy standardów

4. Gdzie mogę dowiedzieć się więcej?

Podstawowe zasoby EDPQS

Podręcznik

- 284 strony, szczegółowe informacje, pełna wersja standardów, glosariusz

Krótki Przewodnik

- 38 stron, podsumowania i listy kontrolne

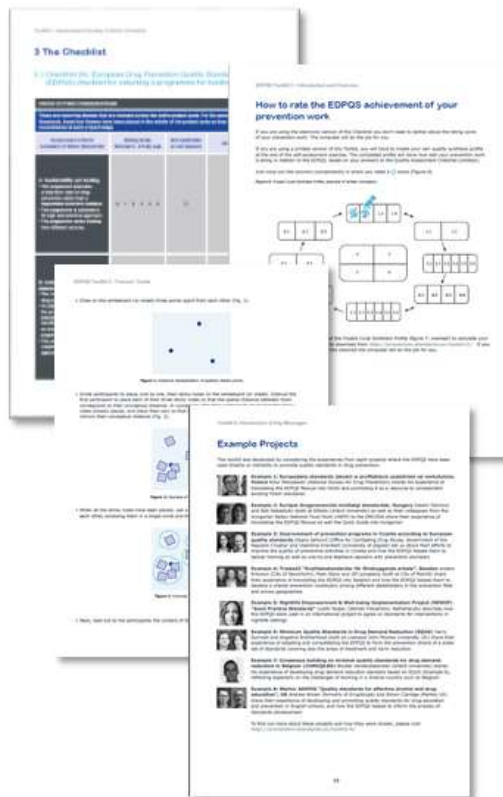

- Dostępne w kilku językach

- Opracowane przez Partnerstwo, Opublikowane przez EMCDDA

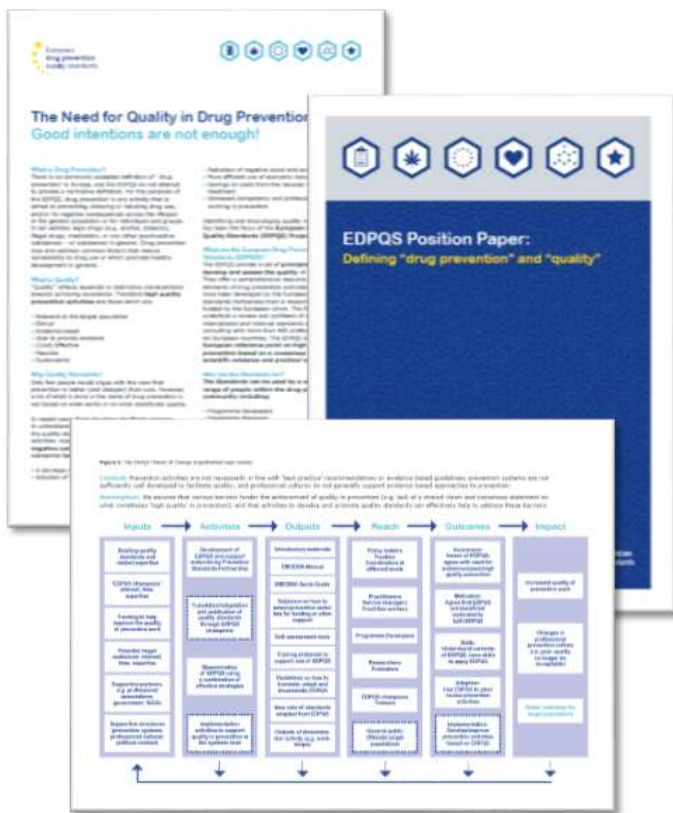
- Darmowe pobranie

4 Poradniki EDPQS

- Praktyczne narzędzia dla różnych grup użytkowników jako wsparcie w procesie wdrażania EDPQS oraz promowania i osiągania jakości w profilaktyce
- Cztery grupy użytkowników:
 - ▣ **Decydenci** (w tym twórcy strategii, sponsorzy i zleceniodawcy)
 - ▣ **Praktycy** (w typ konstruktorzy programów, kierownicy programów i pracownicy pierwszej linii)
 - ▣ **Zawodowi trenerzy/edukatorzy** (w tym wykładowcy akademicy)
 - ▣ **Koordynatorzy działań profilaktycznych/promotorzy** na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym

Zasoby dodatkowe EDPQS

- Wprowadzenie do EDPQS
- Wyjaśnienie kluczowych pojęć i kwestii leżących u podstaw EDPQS

- ▣ Krótkie podsumowania EDPQS
- ▣ Dokument „EDPQS Position Paper”
- ▣ Teoria Zmiany EDPQS
- ▣ Pytania i Odpowiedzi
- ▣ www.prevention-standards.eu

European drug prevention quality standards
Phase II

With financial support from the Drug Prevention and information Programme of the European Union

Search the website

Home News Standards Partnership Research project Dissemination Related activities Contact Other languages

Promoting Excellence in Drug Prevention in the EU - Phase II of the European Drug Prevention Quality Standards Project

1 Needs assessment

2 Resource assessment

3 Programme formulation

4 Intervention design

5 Management and mobilisation of resources

6 Delivery and monitoring

7 Final evaluations

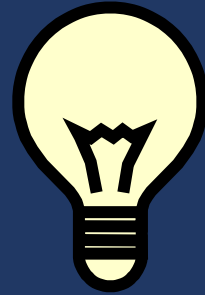
8 Dissemination and improvement

CROSS-CUTTING CONSIDERATIONS

- A: Sustainability and funding
- B: Communication and stakeholder involvement
- C: Staff development
- D: Ethical drug prevention

The Prevention Standards provide the first European framework for high quality drug prevention. Organised in an eight-stage project cycle, the Standards outline the necessary steps in **planning implementing** and **evaluating** drug prevention activities.

[Read more about the Standards](#) [Examples of use](#)

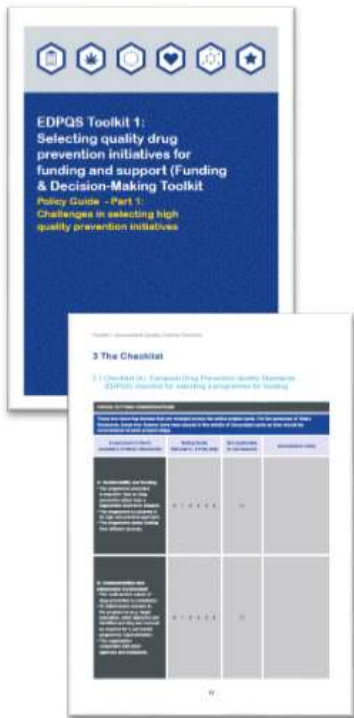

Które dokumenty mogą
mogą być dla mnie najbardziej
przydatne?

Prezentacja: Materiały dodatkowe EDPQS

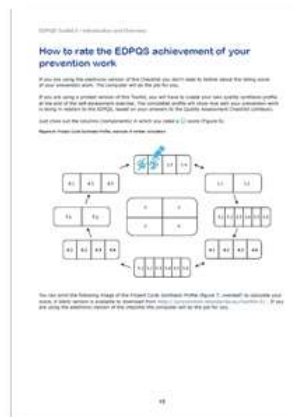
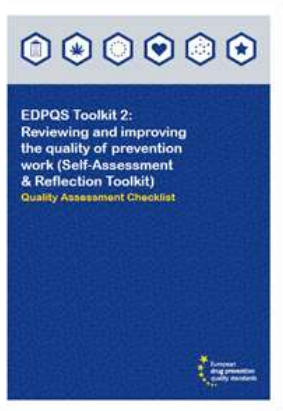
Poradnik 1 – dla decydentów

- Wsparcie decydentów przy wyborze wysoko jakościowych programów profilaktycznych pod kątem (finansowego) wsparcia
- Podstawowe przesłanie:
 - ❑ Nie należy finansować nieskutecznych programów i modeli, nawet jeśli cieszą się popularnością
 - ❑ Lepiej finansować kilka programów **wysoko jakościowych** bazujących na realistycznym budżecie aniżeli wiele programów o niejasnej strukturze, które mimo wymaganych niskich nakładów albo nie przynoszą żadnych efektów albo są to efekty niepożądane
 - ❑ Znaczenie transparentnej selekcji i mechanizmów finansowania, które promują jakość
- www.prevention-standards.eu/toolkit-1/

Poradnik 2: dla praktyków

- Wsparcie praktyków w samodzielnej ocenie i samodoskonaleniu
 1. Wypełnienie Listy kontrolnej – Samodzielna Ocena (~1 h)
 2. Uzupelnienie Profilu Syntezy ⇒ identyfikacja krytycznych obszarów
 3. Wypełnienie Kwestionariusza Samodoskonalenia ⇒ przegląd i identyfikacja działań celem opracowania własnych (~1 h na obszar)

Poradnik 3: dla trenerów

- Wsparcie trenerów/edukatorów w realizowaniu profesjonalnych szkoleń na temat jakości w profilaktyce uzależnień od narkotyków
 - ❑ Dotyczy pół, jedno i dwudniowych szkoleń
 - ❑ Zawiera prezentację w PowerPoincie, handouty dla uczestników, podręcznika trenera
 - ❑ Sugerowane działania w poszczególnych częściach, w tym ćwiczenia interaktywne i zadania do realizacji w grupach e celu zapoznania uczestników z korzyściami ze stosowania standardów w praktyce

Poradnik 4: dla ‘koordynatorów działań profilaktycznych’ lub promotorów jakości w profilaktyce

- Wsparcie osób pragnących promować jakość na poziomie strategicznym
 - W jaki sposób opracowywać (adaptować) kryteria jakości w oparciu o EDPQS?
 - Jak tłumaczyć istniejące materiały EDPQS?
 - Jak promować stosowanie i wdrażanie standardów jakości?

➤ www.prevention-standards.eu/toolkit-4/